No. 960 Zaterdag 24 Mei 1902. 19de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA No. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 23 Mei.

EEN BELANGRIJK DOCUMENT.

II (*Slot*).

Tegenover zooveel kwaad en gevaar, dat ons omringt, acht de H. Vader het zich ten plicht, allen die van goeden wille zijn, ernstig te wijzen op de noodige *geneesmiddelen* en te vermanen tot een prompte aanwending daarvan. Maar dan behoort men eerst de ware van de valsche te onderscheiden.

De vrijheid wordt geprezen als een afdoend geneesmiddel! De ondervinding echter leert, hoe weinig baat erbij gevonden wordt. Van alle kanten ontstaan conflicten tusschen de verschillende klassen. Neen, de zoogenaamde vrijheid, die zoowel aan het goede als aan het kwade, zoo aan de waarheid als aan de logen wordt toegestaan, verlaagt het menschdom tot een speelbal zijner hartstochten.

De verbetering van het onderwijs zou licht, beschaving en deugd brengen! Maar feitelijk voert onderwijs, zonder solide godsdienstige en zedelijke opvoeding, tot verbastering der zeden en tot wanorde.

De vooruitgang der wetenschappen wekte grootsche verwachtingen! Maar de uitkomst beantwoordde daaraan niet. Vooral niet bij de lagere standen, die gedrukt gaan onder een onbeschrijfelijke zwaarmoedigheid en lijden aan leegte des harten. „De mensch beheerschte de stof, maar deze kan hem niet geven wat zijzelve niet heeft; en de groote vraagstukken, die betrekking hebben op zijn hoogste belangen, blijven onopgelost door de menschelijke wetenschap, zoodat de dorst naar waarheid, naar deugd, naar het oneindige, niet wordt gelescht."

Moeten ze daarom geminacht worden, de aanwinsten der beschaving, der wetenschap en der redelijk-gematigde vrijheid? Volstrekt niet. Ze moeten bewaard en bevorderd worden als een groote schat, „daar ook zij van nature goede middelen zijn, die God heeft gewild en verordend tot groot voordeel van de familie der menschheid." Maar zij mogen niet worden afgescheiden van den godsdienst, waarin de kracht schuilt, die er waarde en vruchtbaarheid aan verleent.

De verdoolde maatschappij moet derhalve terugkeeren tot het Christendom, wil zij welvaart, rust en gezondheid herwinnen. Gelijk het Christendom niet afdaalt in 's menschen ziel, zonder haar beter te maken, evenmin treedt het op in 't openbare leven van den Staat, zonder hieraan de kracht der orde te verleenen. Het geloof aan een alwijzen, rechtvaardigen, algoeden God vormt de gewetens doet het lijden verduren, kalmeert de verbittering en wekt tot heldenmoed.

Nochtans, de terugkeer tot het Christendom zal niet voldoende baten, tenzij het tevens een terugkeer is tot de katholieke Kerk, welke de zending van den goddelijken Heiland voortzet en door toepassing Zijner leer het juiste evenwicht bewaart ten opzichte van alle rechten en alle voorrechten der maatschappij. De gelijkheid, die zij predikt, eerbiedigt het onderscheid tusschen de verschillende standen; de vrijheid, die zij brengt, verhindert de anarchie en eerbiedigt de hoogstaande rechten der waarheid, der gerechtigheid en van God.

Niet minder heilzaam is Hare werkzaamheid voor het familieleven, omdat Zij den huiselijken haard tegen losheid van zeden vrijwaart en de huwelijkstrouw bevestigt. Alsook voor de burgerlijke en staatkundige orde, omdat Zij het gezag der overheid doet eerbiedigen en de onvervreemdbare rechten van het geweten handhaaft.

Overtuigd van deze goddelijke kracht der Kerk, heeft de H. Vader zich tijdens zijn Pausschap steeds beijverd, om Hare weldaden in het volle licht te stellen. Te dien einde vaardigde hij zijn voornaamste Encyclieken uit, waarvan de bedoeling niet enkel was, de geesten voor te lichten, maar ook de harten te bewegen en te verwarmen, opdat de christelijke deugden onder de volken weer zouden opbloeien. Zijn woord mocht, Gode zij dank, ertoe bijdragen, dat veler overtuiging werd versterkt, dat zij meer licht kregen in moeilijke vragen, dat hun ijver werd geprikkeld, om verschillende goede werken te bevorderen, vooral ten bate der noodlijdende volksklassen, in wier midden de christelijke Charitas het liefst werkzaam is.

God moge aan 's Pausen woord nog meer vruchtbaarheid geven, dan de boosheid der tijden tot nu toe gedoogde.

Evenwel, ondanks Haar zegenrijke werkzaamheid, staan de kinderen der duisternis tegen de Kerk op. Met allerlei sofismen en lasteringen pogen zij Haar licht te verduisteren.

De Kerk zou vijandig zijn aan de wetenschap en de beschaving? Zij was en blijft altoos de groote bevorderaarster ervan.— De Kerk zou vijandig zijn aan de vrijheid? Niet aan de ware vrijheid, die Zij verdedigt en handhaaft. — De Kerk zou de rechten van den Staat zich aanmatigen en binnendringen op staatkundig terrein? Beide machten zijn van elkaar onderscheiden, en elke is souverein in hare sfeer. De Kerk doet niets liever dan met den Staat samenwerken tot heil van het individu en de maatschappij.

Dergelijke beschuldigingen worden dus ingebracht te kwader trouw. Daarbij gaat vooraan de duistere sekte, welke de maatschappij sinds vele jaren als een doodelijke ziekte in haren schoot draagt. Die sekte is de voortdurende belichaming der Revolutie; haar doel is in 't verborgen te heerschen over de bestaande maatschappij; haar reden van bestaan een verwoede krijg tegen God en Zijne Kerk. Namelijk de vrijmetselarij, die in alle standen wil binnendringen en in den wettigen Staat als 't ware een onzichtbaren en onverantwoordelijken Staat vestigen.

Zij is oorzaak van en medeplichtig aan de meesten kwellingen, welke de Kerk aanhoudend te lijden heeft. Zij maakt, dat de autoriteit en het aanzien der katholieke priesters worden ondermijnd, en roept even onrechtvaardige als tyrannieke wetten tegen de geestlijkheid in het leven. Zij verwekt hatelijke maatregelen tegen de kloosterorden en Congregaties.

Niet minder dan zijne kinderen, staat de H. Vader zelf aan onderdrukking bloot. Met het wereldlijk gebied werd hem de vrijheid ontnomen, die voor de uitoefening zijner taak onmisbaar is. Dit beteekent een aanslag niet alleen tegen den godsdienst, maar treft ook de maatschappij in haar hart. „Wanneer de maatschappij zich aan de Kerk onttrekt, die een aanzienlijk deel van hare kracht uitmaakt, dan komt

Feuilleton.

St. Eustatius.

26 April 1902.

Op Woensdag den 16den April is hier op St. Eustatius iets gebeurd, wat in de laatste 50 jaren niet meer was voorgevallen. Dat zeer exceptioneele feit was het vangen van een walvisch.

Lagen er in den goeden ouden tijd, in den tijd van den „golden Rock", soms een honderdtal whalers op onze ree, nu zijn wij hier al heel erg blij, als er nu en dan zoo een walvischvaarder bij ons komt binnenloopen. Zaterdagmiddag verschafte ons de bark *Greyhound*, kaptein I. F. Edwards dien blijdschap.

Toen Zondagochtend de kapitein met een twintigvan zijn matrozen in het katholieke kerkje de H. Mis bijwoonde, werd van de bark gesignaleerd, dat er walvisschen in het zicht waren. De kapitein wilde echter de H. Dienst niet verstoren en bleef. Zulks zou niet onbeloond blijven. Woensdagochtend kwamen er wederom drie walvisschen opdagen — misschien wel hetzelfde trio — en toen ging het er op los. Vier sloepen werden van de bark te water gelaten en nu eens zeilende, dan wederom roeien de trachten die stoere onvervaarde kerels die enorme beesten in te sluiten en een harpoen in het lijf te jagen. Waren zij er pal bij dan dook sinjeur plotseling onder en kwam eenige minuten later weer boven met een forschen spuit, waar men hem 't minst verwacht had.

Half St. Eustatius stond natuurlijk van den berg deze typische jacht aan te staren en hun vrees en hoop en teleurstelling uit te galmen. Mij dacht, dat ik geen betere voorstelling hebben kan van een moderne onderzeesche boot die een loopje met haar vervolgers neemt. 't Werd langzamerhand 9, 10 uur, en nog waren ze even ver als in het begin. Met het bloote oog was bijna niets meer te onderscheiden, het verrekijkeren begon te vermoeien, het tropisch zonnetje danig te steken, menigeen ging daarom naar huis. Om een uur of twee liep echter het gerucht, dat ze er eentje te pakken hadden. En 't was zoo. Eerst hadden zij een baby-walvischje geharpoend en eenige oogenblikken later de moeder, die haar kleintje niet wilde verlaten, ettelijke harpoenen in het lijf gejaagd. Toen werd moeder en kind op sleeptouw genomen, nadat ze eerst met een ontplofbaren kogel ad patres gezonden waren. 't Was reeds donker, toen moeder de vrouw aan bakboord van de bark vastgeketend, en het kleintje aan boord geheschen werd.

Met graagte maakte ik van de uitnoodiging van den kapitein gebruik om den volgenden ochtend de operatie of beter de vilpartij van het reuzendier bij te wonen, Daar dobberde het monster 42 Eng. voet lang, donkergrijs van kleur, de stalen harpoenen — als rietjes gebogen — nog in den vettigen, glanzenden rug, de reusachtige staart omhoog, geheel het beeld van een ontzettende bijna niet te weerstane kracht. Nu was 't me duidelijk, dat dikwijls een wel gerichte klap van dien reutenstaart een sloep tot mortel slaat, ja zelfs, zooals nog slechts eenige maanden geleden gebeurde, een schoener zinken doet. Een soort brugje werd over den walvisch neergelaten, twee matrozen gewapend met vlijmend scherpe messen aan lange stokken, sprongen er op, en de vilpartij begon. Eerst werd een gat in den vetten rug gestoken ('t deed mij denken aan 't Hollandsche bijt-hakken) en rond dat gat in vierkanten lap uitgesneden. Veertien reuzen stonden aan den kaapstander, een haak werd geslagen in den enormen vetlaag, het fluitje van den kapitein klonk en omhoog ging een lap vet 3 á 4 M. in doorsnee. Zoo ging 't stuk voor stuk of beter lap na lap, 't had zeer veel weg van afschillen. De staart werd met een paar forsche houwen de diepte in gezonden, de kop ging denzelfden weg, uitgenomen de kaken. In minder dan twee uur was geheel het zeemonster van zijn vette huid ontdaan, en was het dek, voeten hoog met een lillende vetmassa bedekt.

Het was een feestdag voor de haaien — waarvan het wemelde rondom het schip — dien dag, want ook het bloedige, gestroopte, afgeschilde lichaam verdween in hun vraatzuchtige muilen. Eén kon echter zijn pleizier best op, een harpoen morde in zijn lijf en ondanks al zijn spartelen werd hij op 't strand gesleept, in stukken gehouwen en verorberd door de Eustatiaansche negers. Eet smakelijk! Ook het vleesch van den walvisch verschafte menigeen een dineetje; mij offreerde de kapitein ook een gebakken stukje, maar ik prefereer toch altijd nog een hollandsche biefstuk. In den namiddag werden de lillende vetlappen in reepen gesneden en op een steenen fornuis in een enormen ijzeren pot afgekookt. In koelvaten werd vervolgens de afgeschepte olie afgekoeld en in barrels overgepompt. Vijftien barrels leverde het gevangen beestje op. Heel veel was zulks niet, men maakt somtijds meer dan 100 barrels van één walvisch. Tot diep in den nacht was men met die kookpartij bezig en een fantastisch gezicht was 't op die inktzwarte zee tot achtergrand, die hoogopslaande vlammen uit het vuurbrakend fornuis.

Vrijdagavond vertrok wederom de *Greyhound*. Een voordeelige vangst, en een spoedige en behouden terugkomst zij den hartelijken kapitein en zijn wakkere bemanning toegewenscht.

PAUL DELGEUR.

zij in verval en tot ondergang, om dat gescheiden wordt hetgeen God wil vereenigd zie."

Deze waarheden is de H. Vader nooit moene geworden, bij elke gelegenheid in te prenten en wil Hij thans andermaal op 't hart drukken. Maar hij wenscht niet, dat dit somber tafereel den moed en het vertrouwen zijner kinderen zou neerslaan. De eindoverwinning immers blijft zeker. Juist door de vervolging wordt de Kerk beproefd en gelouterd, zoo als de geschiedenis van 19 eeuwen bewijst.

Ook de tegenwoordige tijd bevat gunstige teekenen, die moed geven. Al zijn de moeilijkheden buitengewoon groot, de vijandige aanvallen nog zoo fel, toch zien wij de Kerk toenemen in de wereld en haar actie uitbreiden onder de verstafgelegen volken. Een bovennatuurlijke kalmte heerscht over het algemeen in de katholieke harten, des te opvallender, als deze wordt vergeleken met de elders heerschende onrust en verwarring. Een harmonische eenheid, vruchtbaar in werken van geloofsijver en naastenliefde, heerscht tusschen de Bisschoppen en den Clerus, evenals tusschen deze beiden en de katholieke leeken, die steeds meer aaneengesloten en meer onthecht aan menschelijk opzicht, zich krachtig opmaken tot werkzaamheid en verdediging van den godsdienst. Op die eenheid kan de H. Vader nooit genoeg aandringen.

Als knoppen aan den boom, zoo ontspruiten allerwegen tal van katholieke vereenigingen, tot beoefening van godsvrucht en naastenliefde. Geen enkele vorm van liefdadigheid wordt verwaarloosd. Nóg grooter zou deze vruchtbaarheid zijn, indien de bodem niet werd bedorven door heillooze maatregelen. De ijver der missionarissen kent geen grenzen en vreest offers noch ontberingen, om nieuwe gewesten te winnen voor het Evangelie.

Te midden van zooveel bitterheid ontbreekt het den H. Vader dus niet aan troost, bij al zijn moeilijkheden niet aan reden tot bemoediging Daarvoor zorgt God, wiens voortdurende bijstand aan de Kerk behoort en de toekomst verzekert.

Om de zegepraal der Kerk over de ontkerstende maatschappij te verhaasten, vermaant de Paus, dat de herderlijke ijver der Bisschoppen ook moge overslaan op al hunne medehelpers in de heilige bediening, Zij moeten in onmiddellijke aanraking blijven met het volk, om deszelfs nooden en behoeften volop te kennen. Zij moeten zich houden in een sfeer, die boven de politieke hartstochten uitgaat, en hun actie regelen naar de leiding der Bisschoppen. Dan zullen de priesters ook geholpen worden door de medewerking van alle goedgezinde leeken, om bij de verdediging der Kerk te deelen zoowel in Haren smaad als in Haar luister.

„Iedereen kan tot dezen plichtmatigen en hoogst verdienstelijken arbeid bijdragen: de geleerden en geletterden door middel van de pers, dat machtige wapen, waarvan onze tegenstanders zooveel misbruik maken; de huisvaders en onderwijzers door een christelijke opvoeding der jeugd; de overheden en volksvertegenwoordigers door hun soliede beginselen en onbesproken karakter; allen zonder uitzondering door een onbeschroomde belijdenis van hun geloof. Onze tijd vordert hoogheid van gevoelens, edelmoedigheid van streven, ordelijkheid van tucht. En dezen moet zich vooral openbaren in een kinderlijke en volstrekte onderwerping aan de lessen en voorschriften van den H. Stoel"

Ziedaar de plicht van alle Katholieken.

De eindoverwinning behoort aan Jesus Christus, tot wien de H. Vader smeekt, dat Hij, de onzichtbare Stuurman van het mystieke schip der Kerk, aan de zee en de winden stilte moge opleggen en den storm doen bedaren. Zoo moeten ook de Bisschoppen bidden, aan wie de Paus, benevens aan al hun geloovigen, van ganscher harte den Apostolischen zegen schenkt.

Vrijheer Von Schorlemer-Alst,

VOORSTANDER DER LANDBOUWVEREENIGING.

Mag men in het algemeen zeggen, dat God in buitengewone tijden ook buitengewone mannen verwekt, en vooral in dagen van kerkvervolging steeds wakkere belijders en hoogbegaafde strijders doet optreden, — zeer in het bijzonder geldt dit van den pruisischen *Kulturkampf* in 1871 en volgende jaren. Natuurlijk denkt een ieder allereerst aan de nooit falende slagvaardigheid, de fijne ironie en het wijs beleid van den onsterfelijken Windthorst; aan de vurig-geloovige, gloedvolle taal van den edelen, helaas, te vroeg ontslapen Mallinckrodt; aan de diepe rechtskennis en onverbiddelijke logica der kalm demonstreerende gebroeders Reichensperger; maar ook niet minder aan de mokerslagen van den geweldigen Schorlemer, wiens blakende vaderlandsliefde, koningstrouw en godsdientijver onderling om den palm dongen en wiens vlammend woord den tegenstander ontzag inboezemde.

Wie herinnert zich niet den dag, dat de national-liberale afgevaardigde Jung hem *vaderlandlos* durfde schelden en van gebrek aan monarchistische gezindheid betichtte? In gloeiende verontwaardiging keerde de machtige spreker zich met vlijmend sarcasme naar den onderbreker om en bulderde hem toe: „Waar waart *gijlieden*, toen *ik* in 1848 als cavalerie-officier onder commando van prins Wilhelm, onzen tegenwoordigen Keizer en Koning, in Baden de revolutionnairen met mijn sabel over de barricaden joeg? Ook *gijlieden* waart dáár: *niet* echter aan de zijde van den Prins, van het recht, van het gezag, van de *Monarchie*, maar aan den anderen kant van de barricade, bij de *Revolutie!*" Een donderend applaus begeleidde dezen welverdienden klewanghouw, en Jung had niets meer te zeggen.

Dezelfde man, die in het Parlement, bij den strijd voor „Waarheid, Vrijheid en Recht" zoo noodig de oude cavalerie-sabel" als vlammend zwaard van welsprekendheid nog te hanteeren wist, was in den omgang zeer beminnelijk en goedhartig, zelfs van echt westfaalsche *Gemütlichkeit*; maar bovenal steeds ridderlijk, steeds rond en waar, steeds eerlijk en uit één stuk. Zelfs Bismarck erkende in hem „een *geducht, maar eerlijk* tegenstander. En toen de kultuurkampsstormen een weinig bedaard waren, benoemde de Keizer-Koning hem zelfs tot lid van den Staatsraad.

Dit laatste geschiedde echter zeker minder om zijn verdienste als lid van Rijks- en Landsdag en der Provinciale Staten van Westfalen, dan om zijn welverdienden roem als *Bauernkönig*, d. i. als oprichter en veeljarig voorzitter van den eersten duitschen Boerenbond, den *Westfälischen Bauerverein*, waarvan hij 33 jaar lang president is geweest en dien hij door tact en volhardenden ijver, onder zwaren arbeid, tot ongekenden bloei heeft gebracht, tot een voorbeeld van alle latere Boerenbonden in Silezië, Rijnland, Baden, Hessen, enz. Wat was het geheim van zulk een buitengewoon welslagen? Schorlemer's vurige naastenliefde, getrouw aan zijn wapendevies: „één voor allen en allen voor één." Door samenwerking alleen kon de boerenstand van zijn geliefde *Heimat* zich opheffen uit zijn diep verval; maar dan moest ook alles vermeden wat verdeelt, alles verzameld wat vereent. En dat vereenigingspunt zocht de Vrijheer Von Schorlemer in een op christelijken grondslag berustende naastenliefde, waarvan de Statuten zijner Vereeniging geheel doordrongen zijn. Niet verrijking van de boeren ten koste van andere bedrijven, maar enkel gezonde ontwikkeling van het eigen bedrijf door eensgezindheid en liefde. Daarom snelde hij van dorp tot dorp rond, om in tallooze bezielde toespraken de landbouwers tot moed en samenwerking op te wekken, overal nieuwe afdeelingen te stichten en allerlei soort van crediet- en verzekeringskassen in het leven te roepen en allen tegenstand te breken. Terwijl hij op de eerste plaats voor zijn geliefde boeren zorgde, vergat hij ook de ambachtslieden, de kleine neringdoenden en industrieelen niet, en trad ook in *hun* vergaderingen vaak als spreker op.

Dat Vrijheer Von Schorlemer bij zulk rusteloos streven ook wel eens van de zijde der eigen partijgenooten en katholieke medestanders tegenkanting ondervond of in ernstig verschil van meening met hen geraakte, spreekt van zelf; eenmaal, toen hij een betere vertegenwoordiging der belangen van het grondbezit eischte, en velen hem zelfs van ontrouw aan eigen beginselen beschuldigden; en andermaal, toen hij met een dozijn colegaas zich in een militaire quaestie van het overige Centrum afscheidde en zijn parlementairen zetel eraan waagde. Maar, welk diep leed hij zelf ook daarbij gevoelde, toch koesterde hij tegen niemand wrok en deed hij wat hij *meende te moeten* doen.

Zijn boeren bleven hem trouw bij zijn leven en na zijn dood. Daarvan getuigt op stoffelijke wijze ook het kostbaar gedenkteeken, dat zij hem in dankbare liefde hebben gewijd.

Een liberaal getuigenis.

In een artikel over den toestand in Spanje en de meerderjarig-verklaring des konings, wijst de *Temps* erop, dat, ondanks alle pessimistische voorspellingen en verwachtingen, de Spaansche troon zich tijdens het regentschap van koningin Cristina heeft kunnen handhaven en de rust des land bewaard bleef.

Dan, de oorzaken van deze uitkomst nagaande, rekent het blad daartoe als de meest bekende, de bescherming, door het Pausdom aan de regentes en haar koninklijken zoon verleend.

„De krachtige en herhaalde voorschriften van Leo XIII aan de Spaansche geestelijkheid, door bemiddeling van den nuntius te Madrid, vernietigden, schrijft de *Temps*, reeds te voren alle ondernemingen van den pretendent en vooral van zijn partijgangers, die zeker nog ijveriger zijn dan hij."

En nu beweren de liberalen wel, vervolgt het blad, dat de invloed van Paus, Katholicisme en geestelijkheid op de Spaansche politiek nooit grooter is geweest, „maar," zegt de *Temps*, „het is niet minder waar, dat, dank zij deze interventie, aan Spanje een verschrikkelijke burgeroorlog bespaard is."

De *Temps* die zelf tot de hoofdorganen van het liberalisme, niet slechts van Frankrijk, maar van Europa behoort, erkent dus, dat het de Roomsche Opperpriester was, die aan Spanje gedurende zoovele jaren rust en binnenlandschen vrede verzekerde, die woelingen voorkwam en een burgeroorlog afweerde.

Waardeering.

De bekende medewerker van *De Hervorming*, uitgegeven door den Ned. Protestantenbond, die in dit orgaan dikwijls hoofdartikelen schrijft met de onderteekening *De L.*, leidt daar zijn uitvoerige bespreking der jongste Encycliek aldus in:

Met belangstelling, hoop ik, en dan met voldoening zal men de jongste Encycliek van den Paus lezen, gegeven den 19den Maart dezes jaars, ter gelegenheid van zijn jubilé. Een doorwrocht stuk, met vast aaneengesloten gedachtengang, waardig, kalm, teeder.

Geen banbliksems, geen vuurwerk, geen armelijk gesoebat en medelijden. Een luide aanklacht, ja, en een lokkende roepstem en een hooge overtuiging van de eenige Poorte des Heils te zijn; — maar toch zóó, dat ge van uit het midden der „ketters" den waardigen grijsaard uw eeresaluut niet onthoudt voor dit zijn *Testament*.

Want zóó is 't bedoeld.

„Moge deze stem in zekeren zin luiden als *Het Testament*, dat wij, staande aan de grens der eeuwigheid, aan het menschdom willen nalaten, als een onderpand van het heil, dat wij voor allen wenschen".

Zulk een inleiding van het hoogbejaarde Hoofd der Roomsch-Katholieke Kerk stemt reeds eerbiedig.

Deze waardeerende taal over een pauselijke Encycliek, in het orgaan van den alles behalve roomschgezinden Ned. Protestantenbond, verdient wèl de aandacht.

Nu gaat ook ditmaal bij De L. de natuur wederom boven de leer, als hij zich verder eenige hatelijke opmerkingen aangaande Leo XIII en diens zendbrief veroorlooft.

Maar ze worden door bovenstaande inleiding bij voorbaat ontzenuwd.

En ten slotte erkent hij onbewimpeld:

Evenwel, de pauselijke Encycliek is niet voor ons, Protestanten, geschreven, al roept zij ook ons, en al vloeit ce over van wat in waarheid onze ooren niet mag voorbijgaan. Zij is geschreven voor onze Roomsche broeders en zusters.

Wie onder hen liefde-kweeken boven strijden, behouden boven vervloeken, saambrengen boven ziften stelt, geeft aan dit Testament van Leo een eereplaats.

't Ware inderdaad te wenschen, dat al onze landgenooten, tot welke religie ook behoorend, zich wat ernstiger en algemeener deze gevoelens trachtten eigen te maken.

Dan zouden zij eveneens „een eereplaats" geven aan zeer vele leerstellingen en practijken der Moederkerk, die zij nu alleen beschouwen in het valsche licht van onkunde en vooroordeel.

Quae ignorant blasphemantes, zooals de Apostel zegt, lasterende wat zij niet kennen.

En op een bijna hulpeloos dwaalspoor geleid, wijl zij maar al te gretig luisteren naar *bedriegelijke* stemmen voor waarheid en vrede.

Hoe geheel anders klinkt de prediking van waarheid en vrede, uit Leo XIII's gezaghebbende mond!

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havennieuws.

Zaterdagavond zijn hier met de *Prins Willem V* aangekomen de heeren G. J. C. ZIMMERMAN, 2de luitenant der infanterie, benoemd tot adjudant van den Gouverneur, F. BARTELINK, waarnemend administrateur van financiën, en Mr. C. S. GORSIRA, doctor in de rechten.

* *

Woensdagmiddag zijn met de *Prins Willem III* naar Holland vertrokken de heeren L. SCHUTTE, ex-adjudant van den Gouverneur, C. C. J. VAN ROMONDT, gouvernements-secretaris en C. STATIUS MULLER, administrateur van financiën.

Talrijke vrienden deden hun uitgeleide; vele officieren met hun dames wuifden hun van het fort uit een laatst vaarwel toe, terwijl de kapel van het garnizoen eenige stukjes ten beste gaf, ter eere van den 1sten Luitenant en ex-adjudant L. SCHUTTE.

Martinique.

De uitbarsting van de *Pelée* duurt met hevigheid voort. De zware knallen der ontploffingen worden op zeer grooten afstand nog gehoord; steeds blijft de gloeiende asch en lava vallen. De schepen, welke hulp brengen, moeten varen tusschen een massa lij-

ken, die op zee drijven. De toestand der overgeblevenen is ellendig. Goddank, dat de bijstand zoo algemeen was, waardoor veel leed althans werd verzacht.

Met voldoening mogen wij melden, dat ons pantserschip *Koningin Regentes*, Vrijdag van hier vertrokken, vóór veel andere schepen aankwam met een flinken voorraad levens- en geneesmiddelen, alsmede goederen voor kleeding om in het eerste gebrek te voorzien. Reeds verleden week kon over *f*4999,40 worden beschikt.

Hulde aan ons bestuur, aan de heeren der commissie en aan allen, die mild hebben bijgedragen, waardoor zoo spoedig zulk een welkome hulp verleend kon worden.

Later is er van alle kanten zooveel bijstand verleend, dat er reeds geseind werd, dat verdere toezendingen niet meer noodzakelijk zijn.

In Frankrijk had de nationale lijst op 14 Mei ll. reeds 3 millioen francs opgebracht.

De gemeenteraad van Berlijn zond 50,000 fr. voor de slachtoffers van Martinique en St. Vincent.

De Amerikaansche Kamer van Koophandel te Parijs schonk $35.000.

De wetgevende Kamer van Jamaica stond 1000 pond sterling af aan de slachtoffers der beide eilanden.

Het Parlement van Canadá stelde 50,000 dollars beschikbaar voor Martinique.

Het „Circus Barnum" schonk de opbrengst van een liefdadigheidsvoorstelling, 254,000 fr. voor Martinique.

De Amerikaansche Senaat stond op verzoek van president Roosevelt $600,000 toe voor Martinique.

Keizer Wilhelm zond 10,000 mark, koning Edward VII 25,000 fr., koning Victor Emmanuel 25,000 fr., president Kruger 800 fr., en Z. H. de Paus 20,000 lires.

Z. H. liet ook in alle kerken van Rome H. Missen opdragen voor de omgekomen slachtoffers.

St. Vincent.

Van dit eiland zijn ongeveer 1600 personen omgekomen. De toestand is erger dan men in het begin dacht. De uitbarsting duurt nog voort.

De Britsche Consul, de heer Jacob Jesurun, heeft aan onzen Gouverneur zijn dank betuigd voor de diepgevoelde deelneming, welke ZHEG. betuigd had bij deze heilooze ramp.

Suriname.

De gezagvoerder van den Engelschen schoener *Charlevoix*, O. T. Taylor, is Maandag 27 April aan gele koorts overleden. Dit is het eerste geval weder na het einde van Maart.

Echter mag men hier zeker wel vragen of hier geen andere factoren werkten dan achtergebleven ziektekiemen der zoo gevreesde epidemie. Door losbandigheid en onmatig gebruik van drank stelt men zich als van zelf bloot aan het gevaar een ziekte op te loopen welke, in deze omstandigheden gemakkelijk ontaarden kan in gele koorts.

Aruba.

Wederom zijn eenige visschersbooten, varend onder hollandsche vlag, lastig gevallen door Venezolaansche kustbewaarders en gedwongen om naar La Vela de Coro te stevenen. Dat men hier werkelijk van *lastig vallen* mag spreken, leiden wij af uit het geval met de *Estelita*. Deze boot, op 22 April, uit Aruba vertrokken, was voorzien van een visscherspas. Door averij werd de kapitein gedwongen te landen, zij dreven af door den hevigen wind, welke dien dag woei. De Venezolaansche kustbewaarders boden echter geen hulp maar namen de bemanning gevangen en lieten de boot naar Adícora brengen.

De eigenaar van de boot heeft een klacht ingediend.

Bonaire.

Reeds 15 personen hebben aanvrage gedaan om lid te worden van de onderafdeeling der „Curaçaosche Vereeniging."

—Bonaire wordt modern, het bezit reeds zeven straatlantarens.

St. Martin.

Wegens plaatsgebrek hebben wij de volgende berichten niet eerder op kunnen nemen.

Uit het Gouvernementsdepôt is een niet onbelangrijke hoeveelheid onbewerkte tabak, petroleum en kaarsen ontvreemd. Een en ander werd niet lang na 10 uur 's avonds dicht bij het depôt op de straat gevonden. Onmiddellijk werd hiervan aangifte gedaan; de politie ging op verkenning uit en binnen korten tijd werd de vermoedelijke dader, in een aangrenzenden tuin achter een omheining neergehurkt, gegrepen en ingerekend. Daar het depôt gesloten werd bevonden, moet van valsche sleutels gebruik zijn gemaakt, die ook bij den man werden gevonden. Reeds werd door hem alles bekend.

Sinds eenigen tijd was hij ontslagen uit den dienst van een der kooplieden, die goederen in het depôt heeft opgeslagen.

's Mans pogingen tot ontvluchting uit de gevangenis zijn verijdeld.

Ter eere van den goeden naam van St. Martin moet hier bijgevoegd worden, dat de vermoedelijke dader een Engelsch onderdaan is, eerst het vorig jaar van St. Kitts hierheen gekomen.

***

Op St. Martin wordt er, nog slechts door enkelen, boter gemaakt, „fresh butter" genaamd. De smaak heeft veel weg van zuren room en de kleur is geelachtig wit. Nog al veel menschen gebruiken die boter hier, daar ze goedkooper is dan de Amerikaansche boter, namelijk *f* 0,90, zonder de vracht. Twee personen werken met machines.

Onze boter wordt verzonden naar Guadeloupe en St. Kitts, vroeger ook naar Curaçao.

Kaas is hier ook wel eens gemaakt, maar het succès was niet groot.

Stijfsel wordt geproduceerd en verkocht voor *f* 0.12½ per 2 pond.

Zoete aardappelen worden verkocht voor 4 á 5 shillings per vat van circa 170 pond.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 16 Mei 1902, is, gedurende de afwezigheid met verlof van den Heer M. J. Selhorst, Directeur van het Departement van Openbare Werken, de Heer H. J. T. Boomgaart, 2de Commies ter Gouvernements-Secretarie, belast met de waarneming van die betrekking.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 20 Mei 1902, zijn:

1°. de functiën van Militair-Apotheker, gedurende de afwezigheid met verlof van den Heer T. J. C. Buys, opgedragen aan den Heer R. Ph. Dania, apotheker alhier.

2°. met ingang van den 21n. Mei ll., gedurende den verloftijd van den Administrateur van financiën, is de Heer F. Bartelink, Inspecteur der Registratie en Domeinen van de tweede klasse te Deventer, met verlof alhier, belast met de waarneming van het ambt van Administrateur van financiën en van de functiën van Voorzitter van de Gouvernementsbank.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 22 Mei 1902, is, gerekend te zijn ingegaan den 21 Mei ll., de 2de Luitenant der Infanterie G. J. C. Zimmermann aangewezen als Adjudant bij het garnizoen, tevens Adjudant bij den Gouverneur.

***

Aan zeevarenden wordt hierbij bekend gemaakt, dat sinds den 15n. dezer maand, het havenlicht op Aruba weder op den lichttoren aldaar brandt.

***

Aan hen, die tot het domein behoorende gronden in huur wenschen te verkrijgen, wordt hierbij kennis gegeven, dat zij, in stede van een daartoe strekkend verzoekschrift, zooals tot nu toe gebruikelijk, aan den Gouverneur te richten, zich in persoon ter Administratie van financiën behooren te vervoegen, waartoe eenmaal in de week, op een te bepalen uur, eerstmaal op den 4n. Juni a. s. van 10—12 uur des voormiddags, gelegenheid zal bestaan, alwaar tevens inlichtingen zullen zijn te verkrijgen omtrent de gewijzigde huurovereenkomst.

Belanghebbenden worden verder opmerkzaam gemaakt, dat bij het doen van hun aanzoek het bedrag van *f*5.— ter gemelde Administratie moet worden gedeponeerd, ten einde te strekken tot goedmaking van de kosten wegens opmeting van het hun eventueel aan te wijzen terrein. Wanneer op hun verzoek afwijzend beschikt wordt, zullen de *f*5.— worden terugbetaald.

De requestranten, die vóór het verschijnen dezer bekendmaking, verzoekschriften hebben ingediend, waarop nog niet is beschikt, zijn vrijgesteld van het deponeeren van bovengenoemd bedrag van *f*5.—

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Remigio Baez, Vincenzo Alterio di Cosino, Luisa M. de Ayala, Jan Goeloe, Miguel Hernandez, Herman C. Henriquez & Co., Paulina Martenez, Sebastian Ochoa, F. Obediente, Ernestina Borde Sterling, Carlos Sterling, Eleazar Silva [4].

Aangeteekende stukken: Vincenzo Alterio di Cosino [2], Mathias Daal, Porfirio Oduber, Samuel Pinto para Luisa Faneite.

Ingezonden Mededeelingen.

Buitenland.

Rusland.— *De vermoorde minister.*— Er is een aanslag gepleegd op den minister van binnenlandsche zaken, Sipiaguine.

De moordenaar is een student der universiteit van Kiew, Malyschew genaamd, die bij de laatste onlusten was weggejaagd en bij wijze van straf in het leger was opgenomen, maar spoedig daarop door den keizer begenadigd werd.

Een schot trof den minister in het onderlijf, het tweede doorboorde de lever; de derde kogel verwondde een bediende van den minister, die op den dader was toegesneld en hem het wapen wilde ontrukken; de vierde kogel sloeg in den muur. De laatste woorden des ministers waren: „Waarom vermoord men mij? Ik ben mij niet bewust, iemand kwaad gedaan te hebben."

De aanslag is gepleegd in de vestibule van het gebouw van den Keizerlijken Raad. Om twee uur is de minister overleden.

Evenals de aanslag op minister Bogolepof (14 Februari 1901) komt ook deze moord tijdens en na de helaas traditioneel geworden Russische voorjaarsgisting onder studenten en werklieden.

De vermoorde minister van Binnenl. Zaken Sergejewitsj Sipiagun geheeten, werd in 1859 uit adelijke ouders te Moskou geboren.

Van 1886—88 was hij vice-gouverneur van Tsjarkoff. Ook als gouverneur van Mitan ('88—'91) wist hij zich in Duitsch Koerland de sympathieën der Duitschers te verwerven. In 1891 werd Sipjagin gouverneur van Moskou.

Hij genoot het bijzondere vertrouwen van czaar Nicolaas II, die hem, kort na zijn troonbestijging, benoemde tot jagermeester, en hem in '95 toevoegde aan den minister van Binnenlandsche Zaken. 1896 zag hem verheven tot kanselier voor de verzoekschriften, terwijl hij ten slotte, na het aftreden van Garemykin als minister van Binnenlandsche Zaken, dezen laatsten als zoodanig opvolgde.

De lijkdienst, die Dinsdagavond om negen uur voor Sipiagun in diens woning werd gehouden, werd bijgewoond door den czaar, de czarin, den grootvorsttroonopvolger de te St. Petersburg aanwezige grootvorsten, leden van den rijksraad, ministers, senatoren en andere voorname personen.

De begrafenis had plaats op het kerkhof van 't Alexander-Newsky klooster.

De moordenaar weigert absoluut inlichtingen omtrent zijn persoon en herkomst te geven. Volgens de Berlijnsche „Lokalanzeiger" schijnt men op het spoor van medeplichten aanof althans van medewetenden van de door hem gepleegde misdaad te zijn gekomen, door een pakje antipyrinepoeder, dat hij bij zich had en dat het adres eens apothekers te Wiborg droeg. Men vermoedt dus, dat de moordenaar in die plaats vertoefd heeft.

Ook moet men een verzegelden brief in zijn bezit gevonden hebben, geadresseerd aan den opperprocureur der heilige synode. Pobedonossef, die door een toeval aan een bijna wissen dood moet ontkomen zijn, als het vermoeden waar is, dat hij, en niet Sipiaguine, zou gevallen zijn, ware hij niet verhinderd geweest op den dag waarop de aanslag plaatsvond, aan het ministerie van binnenlandsche zaken te verschijnen, zooals inderdaad in zijn voornemen moet gelegen hebben.

Te St. Petersburg ontveinst niemand zich dat er een uitgebreide samenzwering schijnt te bestaan om sommige hooggeplaatste persoonlijkheden uit den weg te ruimen. Men noemt openlijk de namen der „veroordeelden".

—Wederom heeft een nieuwe politieke aanslag in Rusland plaats gehad. Volgens een telegram uit Weenen aan den *Echo de Paris* is de staatssecretaris Skynop te Minsk door een student vermoord. Het gelukte den moordenaar eerst te vluchten, maar hij werd vervolgens te Zeglow aangehouden.

Een student van Novi-Bazar heeft drie revolverschoten op den gouverneur van die stad gelost. Twee kogels troffen doel, doch de wonden moeten niet ernstig zijn.

Belgie. — Niet alleen te Brussel, maar ook in andere steden pleegden de socialisten ruw geweld.

De Belgische regeering stond echter pal en de Kamer steunde haar.

Demblon en Smeets pleitten voor grondwetsherziening, waarbij de laatste pathetisch verklaarde:

Gij staat klaar 60.000 man op hun broeders los te laten, maar gij zult ons niet allen dooden. Wij zullen talrijk genoeg blijven voor obstructie. Omdat de regeering den koning niet wil aanraden, zijn plicht te doen, zullen wij den Koning bezweren en smeeken tusschenbeide te komen. Dat hij een woord spreke en de vrede zal hersteld zijn."

Inderdaad ook wij vertrouwen, dat de regeering niet *alle* socialisten zal dooden. Maar of de koning op 't bevel der socialisten „zijn plicht" zal doen, lijkt ons twijfelachtig.

Hij is nu anders de eenige die nog wat doen kan, daar de Kamer de herziening met 84 tegen 54 stemmen heeft verworpen.

Van der Velde ging onmiddellijk na de zitting een redevoering houden, waarbij hij tot kalmte aanmaande, maar 't publiek was consequenter en riep: „Neen, neen, revolutie!" De spreker begon vervolgens den koning aan te vallen en te dreigen, om zoodoende nog te voorkomen, dat de regeering haar overwinning kan handhaven.

Van ontbinding van Kamer of Kabinet, waartoe den koning vele verzoeken moeten zijn gedaan, kwam natuurlijk niets Kamer en Senaat hebben den loop van hun werkzaamheden hervat zonder vrees voor obstructie.

„Zoo eindigt dan jammerlijk die heftige compagne,— sedert twee jaren gevoerd! Wat is er geworden van de schriftelijke en mondelinge bedreigingen, van de pralende verklaringen, afgelegd in de Kamer en in vergaderingen!

„Men zou het Algemeen Stemrecht nemen, zoo het niet gegeven werd.

„De vrucht was rijp, decreteerde Vandervelde en het volk moest haar plukken.

„Wat zal er blijven van dit alles?

„Nood in arbeidersgezinnen; ongelukkigen, verminkt voor hun leven; acht lijken; weduwen, weezen, in ellende gebracht."

Misschien nog vrij wat meer dooden.

Volgens de laatste officieele berichten zijn er te Leuven alleen zes dooden gevallen, drie personen levensgevaarlijk gewond, vijftien minder ernstig.

Het was daar tegen Schollaert den voorzitter van de Kamer gemunt.

Ook uit het Oosten des lands kwamen Zaterdag reeds berichten van hervatting der werkzaamheden.

—In de Belgische Kamer is het dezer dagen door de socialisten voorgesteld alsof de schutterij, samengesteld uit strijdlustige katholieke jongelieden, er zonder voorafgaande sommatie maar op had los geschoten uit dorst naar bloed. Het antwoord op deze beschuldiging werd gegeven door het rapport van den radicalen senator Vital De Cortes, burgemeester van Leuven, die in den strijd om algemeen kiesrecht aan de zijde der socialisten staat, terwijl de minister van binnenlandsche zaken, de Trooz, eveneens in een schrijven aan de luitenants-generaal, commandanten der burgerwacht, het kloek optreden van officieren en manschappen heeft geprezen. Te Leuven alleen heeft de harde noodzakelijkheid tot het gebruik der wapenen geleid, maar aan de officieren Fréve en Coen, die met moed en koelbloedigheid hun plicht hebben vervuld, mag deswege geen verwijt toekomen. Aan het slot van den brief verzoekt de minister den commandanten om aan de mannen, die onder hun bevel staan, den dank der regeering over te breugen.

Denemarken.— De beslissing over den verkoop der Deensche Antillen aan de Vereenigde Staten is nog steeds niet gevallen. Thans is bij de commissie uit het Landsthing een voorstel ingediend, om de beslissing eerst te nemen nadat de kiesgerechtigden op de eilanden in de gelegenheid waren geweest door een referendum hun meening uit te spreken. Mocht dit referendum gunstig uitvallen, dan zou, naar de commissie meent, het Landsthing hare goedkeuring aan het verkoopcontract niet kunnen weigeren. Tegenover dit advies der meerderheid van de commissie, staan twee voorstellen van minderheden. Een dier minderheden wil het verkoopcontract goedkeuren, onder voorwaarde dat daarna een referendum onder de bewoners der eilanden plaats heeft. Een andere minderheid daarentegen stelt de onvoorwaardelijke goedkeuring van het verkoopcontract voor.

Daar de Vereenigde Staten beslist elken vorm van referendum der bewoners van de Deensche Antillen hadden verworpen, was men benieuwd, welke houding het Landsthing in plenum zou aannemen; nu heeft het Deensche Landsthing met 34 tegen 30 stemmen een voorstel van de meerderheid aangenomen, bepalende, dat de beslissing over den afstand van de West-Indische Eilanden aan de Vereenigde Staten uitgesteld zal worden tot na de stemming onder de bewoners van de eilanden, die kiesrecht hebben voor de Koloniale Raden.

Advertentien.